

Az indigó papírtól a CtrlC-ig

Az ötvenes években egy gyereknek még magáznia kellett a szüleit. A legnagyobb tiszteletlenség lett volna, ha letegezi, hiszen a szülő toronymagasan felette állt a hierarchiában. Ma, furcsán néznénk, ha ilyesmit hallanánk, még azt is gondolhatnánk: na ezek hogy utálhatják egymást, és fűúj, milyen merevek...

A hatvanas évek budapesti bérházaiban emeletenként – de csak a jobb házakban – talán volt egy család, akiknél volt vezetékes telefon. Sürgős esetekben egymáshoz csengettek be a szomszédok, hogy aztán a használat után a telefonasztalkára, a készülék mellé helyezték a beszélgetés árát. Ma, amikor mindenki elérhető a nap bármely szakában, sokszor azt sem szeretjük, ha valaki nem veszi fel, netán (égbekiáltó bünként) órákra kikapcsolja a mobilját.

A hetvenes években szenzációnak számított egy eredeti Lee farmer, nem is beszélve a “nyugati rágóról”. A fiatalok klubokba jártak, táncoltak és beszélgettek. Az iskolákban az orosz volt a kötelező idegen nyelv, de mindenki csak úgy tanulta, muszájból. Voltak iskolai kirándulások, közös mozik, és házibulik. A szülők általában öt órátájt hazaértek a munkából, esténként vendégeket fogadtak. Televízió már elég sok helyen volt, de nem minden családnál, úgyhogy volt olyan este is, amikor a szomszédok együtt néztek meg egy filmet. Ma, másra sem vágyunk este, mint nyugalomra, nemhogy még a szomszédal kelljen cseverészni, miközben a nappalinkban ül és a tévéket nézi. Tulajdonképpen nem is tudunk általában semmit a szomszédokról. Ez csak köszönőviszony.

A nyolcvanas években a színes TV, a gépkocsi, a nickelsdorfi hűtőládák és a Fa szappanok világa teljesedett ki. Kismagnók, LP-k, bulik, és szamizdat irodalom. A politikai rendszer lassú gyengülése felélénkítette a diákéletet is, egyetemi színházak, előadások, és vitaestek voltak. Tabáni koncertek, és informatika oktatás a középiskolákban is. A számítógép már nem akkora, mint egy tornaterem. A harmincas éveik elejét taposó B. Gates és S. Jobs már alakítja az Információs Kor alapjait, amiktől az egyszerű felhasználók majd a virtuális tér alakítói lehetnek. Ma már természetesnek vesszük, hogy mailrendszerünk, közösségi portáljaink segítségével bármikor, bámit közölhetünk másokkal, idegenekkel és barátokkal. Akkoriban még felugrottak egymáshoz az emberek, akár bejelentés nélkül is, hiszen ez volt a szokás. Telefon még mindig nem volt minden lakásban. Mára szinte mindenkinél ott a mobil, amin “dobhat” egy sms-t.

A kilencvenes években már van mobil, TV, utazások. A rendszerváltás. Indul az a kapitalizmus, aminek lesznek győztesei és vesztesei. ?j korszak, régi megoldóképletekkel. Változások és szabadság, amivel tudni kell élni. Bármikor lehet külföldre utazni, kizárólag pénz kérdése minden. Kiderül, hogy az angol a legfontosabb világnyelv, és kell az egyetemi diploma, ha valaki boldogulni akar a világban. Minden elérhetőnek látszik, és ettől egyre ijesztőbb is a kitáruló világ. “Ha bármi

lehetnek, akkor nagyon ki kell találni az utat, mert el lehet veszni a rengetegben”. Discman-ek, hi-fi tornyok, egyre jobb TV-k. Jó ruhák és smink, amerikai filmek, multiplexek, áruház és szállodaláncok. Multinacionális cégek és alkalmazotti rettegések.

Az ezredforduló után már teljes az információk technológia elérési lehetősége, asztali gépen vagy laptopon. Virtuális térben mozog az emberek nagy százaléka, internetezik, chat-el, twitterezik, website-ot gyárt/at magának. Igyekeznek fennmaradni a víz tetején, miközben folyamatos az egzisztenciális szorongás. Szinte minden ötödik gyerek szobájában már saját TV van, a nappaliban plazma TV 7.1-es házimozis rendszerrel, a kisiskolások mobilon elérhetők, iPod-on hallgatnak zenét. A Facebook közösségi portálon 200 millió regisztrált felhasználó van, és egyre nő azok száma, akik blogon beszélnek a saját életükről, a mindennapjaikról, idegenek elé tárva a mondanivalójukat, ami régebben a mesemondók szokása volt. Ma szoftver-csomagban vásárolhatunk barátokat, akik aztán bejelölnék minket a portálokon, mintha bármi közük lenne egymáshoz.

O
k
o
s

m
o
s
ó
-

é
s

m
o
s
o
g
a
t
ó
g
é
p
o